

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 16ης Ιουλίου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Διακινούμενοι εργαζόμενοι – Κοινωνική ασφάλιση – Εφαρμοστέα νομοθεσία – Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 – Άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α' – Έννοια του “προσώπου που είναι μέλος του προσωπικού που ταξιδεύει διά ξηράς μιας επιχείρησης” – Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 – Άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β' – Έννοια του “εργοδότη” – Οδηγοί φορτηγών που ασκούν κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή κράτη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) – Οδηγοί φορτηγών που έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας με μια επιχείρηση αλλά υπόκεινται, στην πράξη, στη διευθυντική εξουσία άλλης επιχείρησης εγκατεστημένης στο κράτος μέλος κατοικίας των οδηγών αυτών – Καθορισμός της επιχείρησης που έχει την ιδιότητα του “εργοδότη”»

Στην υπόθεση C-610/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Centrale Raad van Beroep (εφετείο για υποθέσεις κοινωνικής ασφάλισης και δημοσιούπαλληλικές υποθέσεις, Κάτω Χώρες) με απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Σεπτεμβρίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

AFMB Ltd κ.λπ.

κατά

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan (εισηγητή), P. G. Xuereb, L. S. Rossi και I. Jarukaitis, προέδρους τμήματος, E. Juhász, M. Plešič, J. Malenovský, T. von Danwitz, C. Toader, Κ. Λυκούργο και Α. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: M.-A. Gaudissart, βοηθός γραμματέας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 17ης Σεπτεμβρίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– οι AFMB Ltd κ.λπ., εκπροσωπούμενοι από τον M. van Dam, advocaat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

- το Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank, εκπροσωπούμενο από τον H. van der Most και την M. Wickenhagen,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman και P. Huurnink καθώς και από τον J. Hoogveld,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek, J. Vlácil και J. Pavliš,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A.-L. Desjonquères και A. Daly καθώς και από τον R. Coesme,
- η Κυπριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Ν. Ιωάννου και Δ. Καλλή,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér καθώς και από τις M. Tátraí και V. Kiss,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Schmoll και τον G. Hesse,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τη Z. Lavery, επικουρούμενη από την K. Apps, barrister,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους D. Martin και M. van Beek,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Νοεμβρίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 14, σημείο 1, στοιχείο α', και του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), και όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 631/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004 (ΕΕ 2004, L 100, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1408/71), καθώς και του άρθρου 12 και του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4) (στο εξής: κανονισμός 883/2004).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της AFMB Ltd, εταιρίας με έδρα την Κύπρο, καθώς και οδηγών φορτηγών διεθνών μεταφορών και, αφετέρου, του Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (διοικητικού συμβουλίου του ταμείου κοινωνικών ασφαλίσεων, Κάτω Χώρες, στο εξής: Svb), σχετικά με αποφάσεις με τις οποίες το Svb έκρινε ότι στους ως άνω οδηγούς φορτηγών εφαρμόζεται η ολλανδική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός 1408/71

- 3 Ο τίτλος ΙΙ του κανονισμού 1408/71, ο οποίος επιγράφεται «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», περιέχει τα άρθρα 13 έως 17.
- 4 Το άρθρο 13 του κανονισμού αυτού, το οποίο επιγράφεται «Γενικοί κανόνες», ορίζει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14γ και 14στ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17:

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή αν η επιχείρηση ή ο εργοδότης που το απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·

[...].»

- 5 Το άρθρο 14 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Ο κανόνας του άρθρου 13 παράγραφος 2 στοιχείο α) ισχύει, με την επιφύλαξη των ακόλουθων εξαιρέσεων και ειδικών περιπτώσεων:

1. α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος ενός κράτους μέλους σε επιχείρηση, στην οποία κανονικά υπάγεται και η οποία τον αποσπά στο έδαφος άλλου κράτους μέλους προς εκτέλεση εργασίας για λογαριασμό της, εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες και ότι δεν αποστέλλεται σε αντικατάσταση άλλου προσώπου του οποίου έληξε η περίοδος αποσπάσεως·

[...]

2. Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία η οποία προσδιορίζεται ως εξής:

α) το πρόσωπο που είναι μέλος του προσωπικού που ταξιδεύει διά ξηράς, θαλάσσης ή αέρος, μιας επιχείρησης η οποία διενεργεί, για λογαριασμό δικό της ή τρίτων διεθνείς σιδηροδρομικές, οδικές, αεροπορικές ή πλωτές μεταφορές επιβατών ή εμπορευμάτων, έχει δε την έδρα στο έδαφος κράτους μέλους, υπόκειται στη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους. Πάντως:

[...]

ii) το πρόσωπο, που απασχολείται κυρίως στο έδαφος του κράτους μέλους όπου κατοικεί, υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν η επιχείρηση η οποία τον απασχολεί δεν έχει ούτε έδρα, ούτε υποκατάστημα, ούτε μόνιμη αντιπροσωπεία στο έδαφος αυτό·

[...].»

- 6 Κατά το άρθρο 84α του κανονισμού 1408/71, οι φορείς και τα πρόσωπα που καλύπτονται από τον κανονισμό αυτό έχουν υποχρέωση αμοιβαίας πληροφόρησης και συνεργασίας έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 574/72

- 7 Το άρθρο 12α του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό 118/97 και όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 647/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2005 (ΕΕ 2005, L 117, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 574/72), προβλέπει, μεταξύ άλλων, κανόνες σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εθνικών αρχών αρμόδιων για την εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71.

Ο κανονισμός 883/2004

- 8 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 4, 18α και 45 του κανονισμού 883/2004 έχουν ως εξής:

«(1) Οι κανόνες συντονισμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας εγγράφονται στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και θα πρέπει να συμβάλλουν στη βελτίωση του επιπέδου της ζωής τους και των συνθηκών εργασίας τους.

[...]

(4) Είναι ανάγκη να γίνουν σεβαστά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εθνικών νομοθεσιών κοινωνικής ασφάλειας και να εκπονηθεί απλώς ένα σύστημα συντονισμού.

[...]

(18α) Η βασική αρχή της ενιαίας εφαρμοστέας νομοθεσίας είναι υψίστης σημασίας και θα πρέπει να ενισχυθεί. [...]

[...]

(45) Δεδομένου ότι ο στόχος της προβλεπόμενης δράσης, εν άλλους, μέτρα συντονισμού προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων μπορεί να ασκείται αποτελεσματικά, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται, συνεπώς, λόγω του μεγέθους και των αποτελεσμάτων της εν λόγω δράσης, να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία ορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. [...]

- 9 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Προσωπικό πεδίο εφαρμογής», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα ακόλουθα:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους μέλους, τους ανιθαγενείς και τους πρόσφυγες που κατοικούν σε κράτος μέλος και υπάγονται ή είχαν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους και στους επιζώντες τους.»

- 10 Ο τίτλος II του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος επιγράφεται «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», περιλαμβάνει τα άρθρα 11 έως 16.

- 11 Το άρθρο 11 του ίδιου κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Γενικοί κανόνες», ορίζει τα εξής:
- «1. Τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός υπάγονται στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο.
- [...]
3. Με την επιφύλαξη των άρθρων 12 έως 16:
- α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος, υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους:
- [...].»
- 12 Το άρθρο 12 του κανονισμού 883/2004, με τίτλο «Ειδικοί κανόνες», έχει ως εξής:
- «1. Το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος για λογαριασμό εργοδότη ο οποίος ασκεί κανονικά τις δραστηριότητές του εκεί και το οποίο έχει αποσπαστεί από τον εν λόγω εργοδότη σε άλλο κράτος μέλος για να εκτελέσει εργασία για λογαριασμό του εν λόγω εργοδότη, εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας δεν υπερβαίνει τους 24 μήνες και ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει αποσταλεί σε αντικατάσταση άλλου αποσπασμένου.
2. Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος και το οποίο μεταβαίνει για να ασκήσει παρόμοια δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος, εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της δραστηριότητας αυτής δεν υπερβαίνει τους 24 μήνες.»
- 13 Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού:
- «Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται:
- α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας εφόσον ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας στο εν λόγω κράτος μέλος· ή
- β) εφόσον δεν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας στο κράτος μέλος κατοικίας:
- ι) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή του εργοδότη, εάν απασχολείται από μία επιχείρηση ή έναν εργοδότη· ή
- [...].»
- 14 Ο τίτλος V του εν λόγω κανονισμού, ο οποίος επιγράφεται «Διάφορες διατάξεις», προβλέπει στο άρθρο 76, το οποίο επιγράφεται «Συνεργασία», μεταξύ άλλων, διάφορες δυνατότητες και υποχρεώσεις αμοιβαίας ενημέρωσης και συνεργασίας για τους φορείς και τα πρόσωπα που καλύπτονται από τον εν λόγω κανονισμό.
- 15 Ο τίτλος VI του ίδιου κανονισμού, σχετικά με τις μεταβατικές και τις τελικές διατάξεις, περιέχει τα άρθρα 87 έως 91.
- 16 Το άρθρο 90 του κανονισμού 883/2004, το οποίο επιγράφεται «Κατάργηση», προβλέπει, στην παράγραφο 1, τα εξής:
- «Ο κανονισμός [1408/71] καταργείται από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

Ωστόσο, ο κανονισμός [1408/71] παραμένει σε ισχύ και συνεχίζει να παράγει έννομα αποτελέσματα για τους σκοπούς:

[...]

γ) της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο[της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3),] και της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων[η οποία υπεγράφη στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιουνίου 1999 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2002/309/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής σχετικά με τη συμφωνία επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας, της 4ης Απριλίου 2002, για τη σύναψη επτά συμφωνιών με την Ελβετική Συνομοσπονδία (ΕΕ 2002, L 114, σ. 6),] και άλλων συμφωνιών που περιέχουν παραπομπή στον κανονισμό [1408/71], έως ότου οι εν λόγω συμφωνίες τροποποιηθούν, υπό το πρίσμα του παρόντος κανονισμού.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 987/2009

17 Το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 (ΕΕ 2009, L 284, σ. 1), προβλέπει, όπως προκύπτει από τον τίτλο του, διαδικασία για την εφαρμογή του άρθρου 13 του κανονισμού 883/2004.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Η AFMB, εταιρία συσταθείσα στις 10 Μαΐου 2011 στην Κύπρο, συνήψε με επιχειρήσεις μεταφορών εγκατεστημένες στις Κάτω Χώρες συμφωνίες διαχείρισης στόλου βάσει των οποίων δεσμευόταν, έναντι καταβολής προμήθειας, να εξασφαλίζει τη διαχείριση των βαρέων φορτηγών οχημάτων που εκμεταλλεύονταν οι επιχειρήσεις αυτές στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους, για λογαριασμό και με κίνδυνο των εν λόγω επιχειρήσεων. Η AFMB συνήψε επίσης, για διάφορες περιόδους κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ 1ης Οκτωβρίου 2011 και 26ης Μαΐου 2015, συμβάσεις εργασίας με οδηγούς φορτηγών διεθνών μεταφορών που κατοικούσαν στις Κάτω Χώρες. Κατά τις συμβάσεις αυτές, η AFMB οριζόταν ως εργοδότης των ως άνω εργαζομένων και κηρυσσόταν εφαρμοστέο το κυπριακό εργατικό δίκαιο.

19 Κατά τις διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου, πριν από τη σύναψη των εν λόγω συμβάσεων εργασίας, οι ενδιαφερόμενοι οδηγοί φορτηγών διεθνών μεταφορών ουδέποτε είχαν κατοικήσει ή εργαστεί στην Κύπρο. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των συμβάσεων αυτών, εξακολουθούσαν να κατοικούν στις Κάτω Χώρες και ασκούσαν, για λογαριασμό των ως άνω επιχειρήσεων μεταφορών, τη δραστηριότητά τους σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή, όσον αφορά ορισμένους από τους εν λόγω οδηγούς φορτηγών, ακόμη και σε ένα ή περισσότερα κράτη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ). Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, οι εν λόγω οδηγοί φορτηγών δεν ασκούσαν στις Κάτω Χώρες ουσιώδες μέρος των δραστηριοτήτων τους. Εξάλλου, ορισμένοι ήταν προηγούμενως μισθωτοί των ίδιων αυτών επιχειρήσεων μεταφορών.

20 Η AFMB ζήτησε από το Svb, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 16 του κανονισμού 987/2009, να επιβεβαιώσει ότι, όσον αφορά την ίδια ως άνω περίοδο, οι οδηγοί φορτηγών διεθνών μεταφορών με τους οποίους είχε συνάψει τις εν λόγω συμβάσεις εργασίας δεν υπάγονταν, βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 883/2004, στην ολλανδική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης. Ανέφερε συναφώς, μεταξύ άλλων, ότι ο αρμόδιος κυπριακός φορέας δεν μπορούσε να εκδώσει πιστοποιητικά A1 για τους εν λόγω οδηγούς φορτηγών ενόσω το Svb δεν είχε επιβεβαιώσει ότι η ολλανδική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης δεν εφαρμοζόταν επ' αυτών.

- 21 Με αποφάσεις που έλαβε τον Οκτώβριο του 2013, το Svb έκρινε ότι στους οδηγούς φορτηγών εφαρμοζόταν η ολλανδική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης και εξέδωσε σχετικά πιστοποιητικά A1.
- 22 Οι αποφάσεις αυτές επικυρώθηκαν, κατόπιν διοικητικής ένστασης της AFMB, με αποφάσεις που εξέδωσε το Svb τον Ιούλιο του 2014.
- 23 Η AFMB και ορισμένοι οδηγοί φορτηγών που είχαν συνάψει συμβάσεις εργασίας με αυτήν άσκησαν προσφυγή ενώπιον του rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείου Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) κατά των τελευταίων αυτών αποφάσεων του Svb. Με απόφαση της 25ης Μαρτίου 2016, το δικαστήριο αυτό απέρριψε την εν λόγω προσφυγή.
- 24 Η AFMB και ορισμένοι από τους ως άνω οδηγούς φορτηγών άσκησαν έφεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.
- 25 Κατόπιν της εν λόγω προσφυγής, ανεστάλη η διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής την οποία είχε κινήσει, όσον αφορά τα εκδοθέντα από το Svb πιστοποιητικά A1, ο αρμόδιος κυπριακός φορέας σύμφωνα με την απόφαση A1 της διοικητικής επιτροπής για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, της 12ης Ιουνίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής όσον αφορά την εγκυρότητα εγγράφων, τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας και την καταβολή παροχών δυνάμει του κανονισμού 883/2004 (ΕΕ 2010, C 106, σ. 1).
- 26 Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, πρώτον, αν πρέπει να θεωρηθεί ότι οι οδηγοί φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης «είναι μέλη του προσωπικού» της AFMB ή των επιχειρήσεων μεταφορών, κατά την έννοια του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, και ότι έχουν ως «εργοδότη» την AFMB ή τις εν λόγω επιχειρήσεις μεταφορών, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 883/2004. Επομένως, το δικαστήριο αυτό επιδιώκει να καθορίσει την επιχείρηση ή τις επιχειρήσεις στις οποίες πρέπει να αναγνωριστεί η ιδιότητα του εργοδότη των εν λόγω οδηγών για τους σκοπούς της εφαρμογής των ως άνω διατάξεων καθώς και τα κριτήρια που πρέπει να ληφθούν υπόψη προς τούτο. Το εν λόγω ζήτημα έχει αποφασιστική σημασία για τη διαφορά της κύριας δίκης, καθόσον η απάντηση σε αυτό θα καταστήσει δυνατό τον προσδιορισμό της εθνικής νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στους ως άνω οδηγούς.
- 27 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι οι κανονισμοί 1408/71 και 883/2004 δεν ορίζουν την έννοια του «εργοδότη» ούτε παραπέμπουν, προς τούτο, στις εθνικές νομοθεσίες.
- 28 Ωστόσο, το δικαστήριο αυτό εκτιμά ότι υπάρχουν πολλά στοιχεία που συνηγορούν υπέρ μιας ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης υπό την έννοια ότι, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, πρέπει να αναγνωριστεί στις επιχειρήσεις μεταφορών η ιδιότητα του εργοδότη των οδηγών φορτηγών, αλλά παρατηρεί ότι μια τέτοια ερμηνεία παρουσιάζει επίσης μειονεκτήματα όσον αφορά τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης.
- 29 Δεύτερον, στην περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι μια επιχείρηση η οποία έχει συνάψει συμβάσεις εργασίας με τους οδηγούς φορτηγών, όπως η AFMB, πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι ο εργοδότης τους, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν ενδεχομένως εφαρμόζονται κατ' αναλογία στην υπό κρίση υπόθεση οι ειδικές προϋποθέσεις του καθεστώτος απόσπασης που προβλέπεται από τους κανονισμούς 1408/71 και 883/2004.
- 30 Τρίτον, στην περίπτωση για την οποία έγινε λόγος στην προηγούμενη σκέψη και σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο δεύτερο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης συνιστούν κατάχρηση δικαίου. Συναφώς, παρατηρεί ότι, εν προκειμένω, το δίκαιο της Ένωσης κατοχυρώνει μεν την ελευθερία εγκατάστασης, πλην όμως οι επιχειρήσεις μεταφορών της υπόθεσης της κύριας δίκης και η AFMB είχαν προδήλως ως κοινό βασικό

σκοπό να καταστρατηγήσουν τις ολλανδικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις δημιουργώντας τεχνητά τις προϋποθέσεις που θα τους επέτρεπαν να αντλήσουν όφελος από το δίκαιο της Ένωσης. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί τέτοια κατάχρηση, το δικαστήριο αυτό διατηρεί αμφιβολίες ως προς τις συνέπειες που πρέπει να συναχθούν, από την εν λόγω διαπίστωση, για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Centrale Raad van Beroep (εφετείο για υποθέσεις κοινωνικής ασφάλισης και δημοσιοϋπαλληλικές υποθέσεις, Κάτω Χώρες) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) α) Έχει το άρθρο 14, [σημείο] 2, στοιχείο α', του κανονισμού [1408/71] την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές [της υποθέσεως] της κύριας δίκης, ο μισθωτός οδηγός φορτηγών διεθνών μεταφορών χαρακτηρίζεται ως ανήκων στο μετακινούμενο προσωπικό:

- i) της επιχειρήσεως μεταφορών που προσέλαβε τον ενδιαφερόμενο, στην πλήρη διάθεση της οποίας τίθεται στην πράξη ο ενδιαφερόμενος για αόριστο χρόνο, η οποία ασκεί στην πράξη τη διευθυντική εξουσία επί του ενδιαφερομένου και την οποία βαρύνουν στην πράξη τα μισθολογικά έξοδα, ή
- ii) της επιχειρήσεως η οποία συνήψε επισήμως σύμβαση εργασίας με τον οδηγό φορτηγών και η οποία, κατόπιν συμφωνίας με την υπό σημείο i επιχείρηση μεταφορών, κατέβαλε μισθό στον ενδιαφερόμενο και αντίστοιχες εισφορές στο κράτος μέλος όπου ευρίσκεται η έδρα της επιχειρήσεως αυτής και όχι στο κράτος μέλος όπου ευρίσκεται η έδρα της υπό σημείο i επιχειρήσεως μεταφορών, ή
- iii) τόσο της υπό σημείο i όσο και της υπό σημείο ii επιχειρήσεως;

β) Έχει το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού [883/2004] την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές [της υποθέσεως] της κύριας δίκης, ως εργοδότης του μισθωτού οδηγού φορτηγών διεθνών μεταφορών χαρακτηρίζεται:

- i) η επιχείρηση μεταφορών που προσέλαβε τον ενδιαφερόμενο, στην πλήρη διάθεση της οποίας τίθεται στην πράξη ο ενδιαφερόμενος για αόριστο χρόνο, η οποία ασκεί στην πράξη τη διευθυντική εξουσία επί του ενδιαφερομένου και την οποία βαρύνουν στην πράξη τα μισθολογικά έξοδα, ή
- ii) η επιχείρηση η οποία συνήψε επισήμως σύμβαση εργασίας με τον οδηγό φορτηγών και η οποία, κατόπιν συμφωνίας με την υπό σημείο i επιχείρηση μεταφορών, κατέβαλε μισθό στον ενδιαφερόμενο και αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές στο κράτος μέλος όπου ευρίσκεται η έδρα της επιχειρήσεως αυτής και όχι στο κράτος μέλος όπου ευρίσκεται η έδρα της υπό [σημείο] i επιχειρήσεως μεταφορών, ή
- iii) τόσο η υπό σημείο i όσο και η υπό σημείο ii επιχείρηση;

2) Σε περίπτωση κατά την οποία, υπό περιστάσεις όπως αυτές [της υποθέσεως] της κύριας δίκης, ως εργοδότης θεωρείται η προαναφερθείσα στο ερώτημα 1α, σημείο ii, και στο ερώτημα 1β, σημείο ii, επιχείρηση:

Για την εφαρμογή του άρθρου 14, [σημείο] 2, στοιχείο α', του κανονισμού [1408/71] και του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού [883/2004] ισχύουν αναλογικώς [στην υπόθεση] της κύριας δίκης, ολικώς ή εν μέρει, οι ειδικές προϋποθέσεις υπό τις οποίες εργοδότες όπως οι εταιρίες προσωρινής απασχολήσεως και άλλοι διαμεσολαβητές μπορούν να επικαλεστούν τις διαλαμβανόμενες στο άρθρο 14, [σημείο] 1, στοιχείο α', του κανονισμού [1408/71] και στο άρθρο 12 του κανονισμού [883/2004] εξαιρέσεις από την αρχή της προτιμήσεως του κράτους απασχολήσεως;

- 3) Σε περίπτωση κατά την οποία, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, ως εργοδότης θεωρείται η προαναφερθείσα στο ερώτημα 1α, σημείο ii, και στο ερώτημα 1β, σημείο ii, επιχείρηση και δοθεί αρνητική απάντηση στο ερώτημα 2:

Πρόκειται, στην περίπτωση των πραγματικών περιστατικών και περιστάσεων [της διαφοράς της κύριας δίκης], για κατάσταση η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί ως κατάχρηση του δικαίου της ΕΕ ή κατάχρηση του δικαίου της ΕΖΕΣ; Εάν ναι, ποιες συνέπειες συνεπάγεται τούτο;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- 32 Η Τσεχική, η Κυπριακή, η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αμφισβητούν τη δυνατότητα εφαρμογής *ratione temporis* του κανονισμού 1408/71 στη διαφορά της κύριας δίκης, για τον λόγο ότι όλες οι σχετικές περίοδοι δραστηριότητας είναι μεταγενέστερες της ημερομηνίας κατά την οποία ο κανονισμός αυτός αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 883/2004. Φρονούν ότι το Δικαστήριο πρέπει, ως εκ τούτου, να απαντήσει στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα μόνον καθόσον αυτά αφορούν τον κανονισμό 883/2004.
- 33 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 18 της παρούσας απόφασης, όλες οι περίοδοι κατά τις οποίες οι οδηγοί φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης συνδέονταν με την ΑΦΜΒ με σύμβαση εργασίας είναι μεταγενέστερες της 1ης Μαΐου 2010, ημερομηνίας κατά την οποία ο κανονισμός 1408/71 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 883/2004.
- 34 Επομένως, ο τελευταίος αυτός κανονισμός εφαρμόζεται στην περίπτωση των οδηγών φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης οι οποίοι ασκούσαν την επαγγελματική δραστηριότητά τους σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη.
- 35 Όσον αφορά τους οδηγούς φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης οι οποίοι ασκούσαν την επαγγελματική δραστηριότητά τους τόσο σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη όσο και σε ένα ή περισσότερα κράτη της ΕΖΕΣ, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 90 του κανονισμού 883/2004, ο κανονισμός 1408/71 παρέμεινε σε ισχύ και συνέχισε να παράγει έννομα αποτελέσματα, για τους σκοπούς, μεταξύ άλλων, της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, έως ότου οι εν λόγω συμφωνίες τροποποιήθηκαν υπό το πρίσμα του κανονισμού 883/2004. Ο τελευταίος αυτός κανονισμός, όμως, άρχισε να εφαρμόζεται, κατόπιν των εν λόγω τροποποιήσεων, την 1η Απριλίου 2012 στην Ελβετική Συνομοσπονδία και την 1η Ιουνίου 2012 στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία.
- 36 Επομένως, ο κανονισμός 1408/71 εξακολουθούσε να ισχύει στα ως άνω κράτη της ΕΖΕΣ κατά τη διάρκεια ορισμένων από τις επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης περιόδων και, σε περίπτωση που οδηγοί φορτηγών άσκησαν τη δραστηριότητά τους στο έδαφος ενός από τα κράτη αυτά κατά τη διάρκεια περιόδων προγενέστερων μιας από τις ως άνω ημερομηνίες, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται κατά το μέτρο αυτό.
- 37 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου να παρασχεθούν όλα τα χρήσιμα στοιχεία για την απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να ληφθούν υπόψη, στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, τόσο ο κανονισμός 1408/71 όσο και ο κανονισμός 883/2004.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 38 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 883/2004 έχουν την έννοια ότι εργοδότης ενός οδηγού φορτηγών διεθνών μεταφορών, κατά τις διατάξεις αυτές, είναι η επιχείρηση μεταφορών η οποία προσέλαβε τον οδηγό αυτό, στην πλήρη διάθεση της οποίας βρίσκεται στην πράξη ο οδηγός, η οποία ασκεί στην πράξη τη διευθυντική εξουσία επί του εν λόγω οδηγού και η οποία βαρύνεται στην πράξη με το αντίστοιχο μισθολογικό κόστος, ή η επιχείρηση με την οποία ο εν λόγω οδηγός φορτηγών συνήψε σύμβαση εργασίας και η οποία του καταβάλλει τον μισθό βάσει συμφωνίας με την επιχείρηση μεταφορών.
- 39 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό ανέκυψε λόγω διαφωνίας μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης σχετικά με την εθνική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στους οδηγούς φορτηγών διεθνών μεταφορών οι οποίοι έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας με την AFMB, αλλά ασκούν τη δραστηριότητά τους για λογαριασμό των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης επιχειρήσεων μεταφορών. Συγκεκριμένα, το Svb εκτιμά ότι μόνον οι εν λόγω επιχειρήσεις μεταφορών, οι οποίες είναι εγκατεστημένες στις Κάτω Χώρες, πρέπει να χαρακτηριστούν ως εργοδότες των οδηγών αυτών, με αποτέλεσμα να εφαρμόζεται η ολλανδική νομοθεσία στους τελευταίους, ενώ η AFMB και οι εν λόγω οδηγοί φορτηγών φρονούν ότι η AFMB πρέπει να χαρακτηριστεί ως εργοδότης και ότι, στο μέτρο που η έδρα της βρίσκεται στην Κύπρο, εφαρμόζεται η κυπριακή νομοθεσία στους οδηγούς αυτούς.
- 40 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι οι διατάξεις του τίτλου II του κανονισμού 1408/71, στις οποίες περιλαμβάνεται το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, καθώς και οι διατάξεις του τίτλου II του κανονισμού 883/2004, στις οποίες περιλαμβάνεται το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού, συνιστούν πλήρη και ομοίομορφα συστήματα κανόνων σύγκρουσης νόμων. Συγκεκριμένα, σκοπός των εν λόγω διατάξεων δεν είναι μόνον η αποφυγή της ταυτόχρονης εφαρμογής περισσότερων εθνικών νομοθεσιών και των εντεύθεν δυνάμενων να προκύψουν περιπλοκών, αλλά και η αποφυγή του ενδεχομένου τα εμπόδια στο πεδίο εφαρμογής ενός από τους κανονισμούς αυτούς πρόσωπα να στερούνται προστασίας σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης λόγω έλλειψης οποιασδήποτε εφαρμοστέας επ' αυτών νομοθεσίας (πρβλ. αποφάσεις της 1ης Φεβρουαρίου 2017, Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, σκέψη 58, και της 25ης Οκτωβρίου 2018, Walltopia, C-451/17, EU:C:2018:861, σκέψη 41).
- 41 Επομένως, οσάκις ένα πρόσωπο εμπίπτει στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 ή του κανονισμού 883/2004, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 2 καθενός από τους εν λόγω κανονισμούς, ισχύει καταρχήν ο κανόνας της εφαρμογής μίας μόνον εθνικής νομοθεσίας ο οποίος προβλέπεται, αντιστοίχως, στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, η δε εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου II ενός από τους κανονισμούς αυτούς (πρβλ. αποφάσεις της 1ης Φεβρουαρίου 2017, Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, σκέψη 59, και της 25ης Οκτωβρίου 2018, Walltopia, C-451/17, EU:C:2018:861, σκέψη 42).
- 42 Προς τούτο, το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 και το άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004 καθιερώνουν την αρχή κατά την οποία το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού.
- 43 Ωστόσο, η αρχή αυτή ισχύει, κατά την πρώτη από τις ως άνω διατάξεις, «[μ]ε την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17» του κανονισμού 1408/71 και, κατά τη δεύτερη από τις ως άνω διατάξεις, «[μ]ε την επιφύλαξη των άρθρων 12 έως 16» του κανονισμού 883/2004. Συγκεκριμένα, σε ορισμένες ιδιαίτερες περιπτώσεις, η ανεπιφύλακτη εφαρμογή της εν λόγω αρχής θα ενείχε τον κίνδυνο να μην αποτρέψει, αλλά, αντιθέτως, να δημιουργήσει, τόσο για τον εργαζόμενο όσο και για τον εργοδότη και τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, διοικητικές περιπλοκές δυνάμενες να έχουν ως αποτέλεσμα

την παρεμπόδιση άσκησης του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων τα οποία αφορούν οι κανονισμοί αυτοί (πρβλ. αποφάσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, X, C-570/15, EU:C:2017:674, σκέψη 16, και της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ., C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψη 31).

- 44 Μεταξύ των ιδιαίτερων αυτών περιπτώσεων συγκαταλέγεται η περίπτωση του προσώπου που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, περίπτωση η οποία διαλαμβάνεται, αντιστοίχως, στο άρθρο 14, σημείο 2, του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004.
- 45 Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, το πρόσωπο που είναι μέλος του διά ξηράς ταξιδεύοντος προσωπικού μιας επιχείρησης η οποία διενεργεί, για λογαριασμό δικό της ή τρίτων, διεθνείς οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και έχει την έδρα της στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους, εάν, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των οδηγών φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης στους οποίους εφαρμόζεται ο εν λόγω κανονισμός, το πρόσωπο αυτό δεν απασχολείται κυρίως στο έδαφος του κράτους μέλους όπου κατοικεί, οπότε και θα υπέκειτο στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας του.
- 46 Το δε άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 προβλέπει, στο στοιχείο β', σημείο i, ότι το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη και που δεν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητας αυτής στο κράτος μέλος κατοικίας του υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή του εργοδότη, εάν απασχολείται από μία επιχείρηση ή έναν εργοδότη. Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει, συναφώς, ότι ένα πρόσωπο μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 13 μόνον υπό την προϋπόθεση ότι ασκεί συνήθως σημαντικές δραστηριότητες στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών (πρβλ. απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, X, C-570/15, EU:C:2017:674, σκέψεις 18 και 19). Όπως προκύπτει από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο, η προϋπόθεση αυτή πληρούται στην περίπτωση των οδηγών φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης.
- 47 Από τις πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι όλες οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης επιχειρήσεις μεταφορών έχουν την έδρα τους στις Κάτω Χώρες. Όσον αφορά την AFMB, το εν λόγω δικαστήριο τονίζει ότι η έδρα της πρέπει να θεωρηθεί ότι βρίσκεται στην Κύπρο, οπότε η παραδοχή αυτή πρέπει να ληφθεί ως βάση.
- 48 Υπό τις συνθήκες αυτές, και όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, το αιτούν δικαστήριο, η ερμηνεία της έννοιας του «προσώπου που είναι μέλος του προσωπικού [...] μιας επιχείρησης», κατά το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, και της έννοιας του «εργοδότη», κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 883/2004, έννοιας με την οποία πρέπει να εξομοιωθεί, στο πλαίσιο αυτό, η χρησιμοποιούμενη στην ίδια διάταξη του κανονισμού 883/2004 έννοια της «επιχείρησης», έχει αποφασιστική σημασία για τον προσδιορισμό της εθνικής νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στους οδηγούς φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης.
- 49 Συναφώς, παρατηρείται ότι οι κανονισμοί αυτοί δεν περιέχουν καμία παραπομπή στις εθνικές νομοθεσίες ή πρακτικές προκειμένου να προσδιοριστεί η σημασία των εν λόγω εννοιών.
- 50 Από τις απαιτήσεις, όμως, τόσο της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας συνάγεται ότι διάταξη του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει καμία ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του πεδίου εφαρμογής της πρέπει κατά κανόνα να ερμηνεύεται κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο σε ολόκληρη την Ένωση, με γνώμονα όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο

εντάσσεται η διάταξη αυτή και τον σκοπό που επιδιώκει η οικεία κανονιστική ρύθμιση (απόφαση της 19ης Μαρτίου 2020, *Compañía de Tranvías de La Coruña*, C-45/19, EU:C:2020:224, σκέψη 14 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 51 Δεδομένου ότι οι έννοιες που διαλαμβάνονται στη σκέψη 48 της παρούσας απόφασης διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης βάσει των κανόνων σύγκρουσης νόμων που προβλέπονται, αντιστοίχως, στο άρθρο 14 του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 13 του κανονισμού 883/2004, η αυτοτελής ερμηνεία των εννοιών αυτών είναι κατά μείζονα λόγο απαραίτητη, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεών του, λόγω του κανόνα της εφαρμογής μίας μόνον εθνικής νομοθεσίας ο οποίος υπομνήσθηκε στη σκέψη 41 της παρούσας απόφασης και κατά τον οποίο πρέπει να ορίζεται ως εφαρμοστέα η νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους.
- 52 Όσον αφορά καταρχάς το γράμμα της διάταξης, πρέπει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, να ληφθεί υπόψη το σύνηθες νόημα που έχουν οι χρησιμοποιούμενοι όροι στην καθημερινή γλώσσα, ελλείψει οποιουδήποτε ορισμού στον κανονισμό 1408/71 ή στον κανονισμό 883/2004 των αντίστοιχων εννοιών του «προσώπου που είναι μέλος του προσωπικού [...] μιας επιχείρησης», κατά το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, και του «εργοδότη», κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 883/2004 (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2014, *Deckmyn και Vrijheidsfonds*, C-201/13, EU:C:2014:2132, σκέψη 19 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 53 Ως προς το σύνηθες νόημα των όρων αυτών, παρατηρείται ότι, κατά κανόνα, η σχέση μεταξύ ενός «εργοδότη» και του μισθωτού «προσωπικού» του συνεπάγεται την ύπαρξη δεσμού εξάρτησης μεταξύ τους.
- 54 Περαιτέρω, όσον αφορά το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι διαλαμβανόμενες στη σκέψη 48 της παρούσας απόφασης έννοιες, υπενθυμίζεται, εκ προοιμίου, ότι η εφαρμογή του συστήματος κανόνων σύγκρουσης νόμων που καθιερώνουν οι κανονισμοί στους οποίους περιλαμβάνονται οι έννοιες αυτές εξαρτάται μόνον από την αντικειμενική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος (πρβλ. απόφαση της 4ης Ιουνίου 2015, *Fischer-Lintjens*, C-543/13, EU:C:2015:359, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 55 Επιπλέον, στο πλαίσιο της ερμηνείας των κανονισμών περί κοινωνικής ασφάλισης που προηγήθηκαν του κανονισμού 883/2004, ιδίως δε στο πλαίσιο της ερμηνείας των διατάξεων σχετικά με τους κανόνες σύγκρουσης νόμων σε περίπτωση απόσπασης εργαζομένων, οι οποίες περιέχονταν στο άρθρο 13, στοιχείο α', του κανονισμού 3 του Συμβουλίου ΕΟΚ, της 25ης Σεπτεμβρίου 1958, περί κοινωνικής ασφάλισης των διακινούμενων εργαζομένων (JO 1958, 30, σ. 561) και, εν συνεχεία, στο άρθρο 14, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, το Δικαστήριο έχει κρίνει, κατ' ουσίαν, ότι η επιχείρηση στην οποία «κανονικά υπάγεται» ο εργαζόμενος, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, είναι η επιχείρηση από την οποία εξαρτάται ο εν λόγω εργαζόμενος, η δε προϋπόθεση αυτή συνάγεται από το σύνολο των σχετικών με την επίμαχη απασχόληση περιστάσεων (πρβλ. αποφάσεις της 5ης Δεκεμβρίου 1967, *van der Vecht*, 19/67, EU:C:1967:49, σ. 457, και της 10ης Φεβρουαρίου 2000, *FTS*, C-202/97, EU:C:2000:75, σκέψη 24).
- 56 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ιδίως ότι μια επιχείρηση η οποία είχε αποσπάσει μισθωτό εργαζόμενο στο έδαφος άλλου κράτους μέλους προκειμένου να παράσχει εκεί εργασία σε άλλη οντότητα έπρεπε να θεωρηθεί ως ο μόνος εργοδότης του εργαζομένου αυτού, λαμβανομένου ειδικότερα υπόψη ότι ο δεσμός εξάρτησης μεταξύ του εργαζομένου και του εργοδότη εξακολουθούσε καθ' όλη τη διάρκεια της απασχόλησης, οπότε έπρεπε να γίνει δεκτό ότι η εργασία αυτή παρασχέθηκε για την ως άνω επιχείρηση, κατά την έννοια του άρθρου 13, στοιχείο α', του κανονισμού 3. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι ο ως άνω δεσμός εξάρτησης προέκυπτε, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι η εν λόγω επιχείρηση

κατέβαλλε τον μισθό και μπορούσε να απολύσει τον εργαζόμενο αυτό για πταίσματα κατά την εκτέλεση της εργασίας του στην οντότητα που τον απασχολούσε (πρβλ. απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1970, *Manpower*, 35/70, EU:C:1970:120, σκέψεις 17, 18 και 20).

- 57 Το Δικαστήριο έχει τονίσει επίσης ότι, προκειμένου να εκτιμηθεί αν ένας εργαζόμενος εμπίπτει στην έννοια του «προσώπου που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών», κατά το άρθρο 14, σημείο 2, του κανονισμού 1408/71, έννοια η οποία περιλαμβάνεται πλέον στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, πρέπει να ληφθεί υπόψη η τυχόν ύπαρξη διαφοράς μεταξύ, αφενός, των πληροφοριών που περιέχονται στις επίμαχες συμβάσεις εργασίας και, αφετέρου, του τρόπου με τον οποίο εκπληρώθηκαν στην πράξη οι υποχρεώσεις στο πλαίσιο των εν λόγω συμβάσεων (πρβλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012, *Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe*, C-115/11, EU:C:2012:606, σκέψη 41).
- 58 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι ο αρμόδιος φορέας μπορεί να λαμβάνει ενδεχομένως υπόψη, εκτός από τα οριζόμενα στα συμβατικά έγγραφα, και στοιχεία όπως ο τρόπος με τον οποίο εκτελέστηκαν στο παρελθόν στην πράξη οι συμβάσεις εργασίας μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου, οι περιστάσεις υπό τις οποίες συνήφθησαν οι συμβάσεις αυτές και, γενικότερα, τα χαρακτηριστικά και το είδος των δραστηριοτήτων της οικείας επιχείρησης, στον βαθμό που τα στοιχεία αυτά μπορούν να φωτίσουν την πραγματική φύση της εν λόγω εργασίας (απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012, *Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe*, C-115/11, EU:C:2012:606, σκέψη 45).
- 59 Επιπροσθέτως, κατά το Δικαστήριο, εάν από άλλα συναφή στοιχεία, πλην των συμβατικών εγγράφων, προκύπτει ότι η πραγματική κατάσταση ενός μισθωτού διαφέρει από την περιγραφόμενη στη σύμβαση εργασίας του, η υποχρέωση ορθής εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 σημαίνει ότι ο αρμόδιος φορέας, ανεξαρτήτως του γράμματος των συμβατικών εγγράφων, οφείλει να στηρίξει τα πορίσματά του στην πραγματική κατάσταση του μισθωτού (πρβλ. απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012, *Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe*, C-115/11, EU:C:2012:606, σκέψη 46).
- 60 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 52 έως 59 της παρούσας απόφασης, πρέπει, όσον αφορά τις έννοιες που διαλαμβάνονται στη σκέψη 48 της απόφασης αυτής, να ληφθούν υπόψη η αντικειμενική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο οικείος μισθωτός και το σύνολο των σχετικών με την απασχόλησή του περιστάσεων.
- 61 Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι η σύναψη σύμβασης εργασίας μεταξύ του μισθωτού και μιας επιχείρησης μπορεί να αποτελεί ένδειξη της ύπαρξης δεσμού εξάρτησης μεταξύ του πρώτου και της δεύτερης, από το γεγονός αυτό και μόνον δεν είναι δυνατόν να συναχθεί με πειστικό τρόπο το συμπέρασμα ότι υπάρχει τέτοιος δεσμός. Συγκεκριμένα, για να συναχθεί ένα τέτοιο συμπέρασμα, πρέπει ακόμη να ληφθούν υπόψη όχι μόνον οι πληροφορίες που περιέχονται τυπικώς στη σύμβαση εργασίας, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο εκπληρώνονται στην πράξη οι υποχρεώσεις που υπέχουν τόσο ο εργαζόμενος όσο και η εν λόγω επιχείρηση στο πλαίσιο της σύμβασης αυτής. Επομένως, ανεξαρτήτως των οριζόμενων στα συμβατικά έγγραφα, πρέπει να προσδιοριστεί η οντότητα η οποία ασκεί στην πράξη τη διευθυντική εξουσία επί του εργαζομένου, η οποία βαρύνεται στην πράξη με το αντίστοιχο μισθολογικό κόστος και η οποία διαθέτει στην πράξη την εξουσία να απολύσει τον εργαζόμενο αυτόν.
- 62 Επισημαίνεται ότι η ερμηνεία που εκτέθηκε στις σκέψεις 60 και 61 της παρούσας απόφασης επιρρωννύεται από τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκουν οι διατάξεις που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 48 της απόφασης αυτής καθώς και, γενικότερα, οι κανονισμοί 1408/71 και 883/2004 στο σύνολό τους.
- 63 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι ο σκοπός του κανονισμού 1408/71 έγκειται στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των μισθωτών και μη μισθωτών εργαζομένων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ταυτόχρονη τήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των εθνικών νομοθεσιών κοινωνικής ασφάλισης (πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2006, *Piatkowski*, C-493/04, EU:C:2006:167, σκέψη 19). Ομοίως,

όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις αιτιολογικές του σκέψεις 1 και 45, ο κανονισμός 883/2004 αποσκοπεί στο να εξασφαλίσει τον συντονισμό των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών, προς διασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων, και, με τον τρόπο αυτό, να συμβάλλει στη βελτίωση του επιπέδου ζωής και των συνθηκών εργασίας των προσώπων που διακινούνται εντός της Ένωσης (απόφαση της 13ης Ιουλίου 2017, *Szoja*, C-89/16, EU:C:2017:538, σκέψη 34). Συγκεκριμένα, με τον τελευταίο αυτόν κανονισμό εκσυγχρονίστηκαν και απλοποιήθηκαν οι κανόνες που περιλαμβάνονταν στον κανονισμό 1408/71, ενώ διατηρήθηκε παράλληλα ο ίδιος σκοπός με αυτόν που είχε και ο κανονισμός 1408/71 (απόφαση της 6ης Ιουνίου 2019, *V*, C-33/18, EU:C:2019:470, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 64 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 42 έως 44 της παρούσας απόφασης, το άρθρο 14, σημείο 2, του κανονισμού 1408/71 επίσης κατατείνει στην επίτευξη του σκοπού αυτού, καθόσον προβλέπει κανόνες που εισάγουν παρέκκλιση από τον κανόνα του κράτους μέλους απασχόλησης ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού, ακριβώς προκειμένου να αποφευχθούν οι περιπλοκές που, διαφορετικά, θα μπορούσαν να προκύψουν από την εφαρμογή του τελευταίου αυτού κανόνα σε καταστάσεις που αφορούν την άσκηση δραστηριοτήτων σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη. Το ίδιο ισχύει και για το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004, με το οποίο απλοποιήθηκαν οι κανόνες που περιλαμβάνονταν στο άρθρο 14, σημείο 2, του κανονισμού 1408/71 και το οποίο παράλληλα αποσκοπεί, όπως και η τελευταία αυτή διάταξη, στην αποφυγή των εν λόγω περιπλοκών.
- 65 Υπό το πρίσμα αυτό, οι εισάγοντες παρέκκλιση κανόνες τους οποίους προβλέπουν οι διατάξεις που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 48 της παρούσας απόφασης έχουν ως σκοπό να εξασφαλίσουν ότι, σύμφωνα με τον υπομνησθέντα στη σκέψη 41 της απόφασης αυτής κανόνα της εφαρμογής μίας μόνον εθνικής νομοθεσίας, οι μισθωτοί εργαζόμενοι που ασκούν δραστηριότητες σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνον κράτους μέλους, για την επίτευξη δε του σκοπού αυτού οι ως άνω κανόνες καθορίζουν κριτήρια σύνδεσης τα οποία λαμβάνουν υπόψη την αντικειμενική κατάσταση των εργαζομένων αυτών προκειμένου να διευκολύνεται η ελεύθερη κυκλοφορία τους.
- 66 Τυχόν ερμηνεία, όμως, των χρησιμοποιούμενων στις διατάξεις αυτές εννοιών η οποία δεν θα λάμβανε υπόψη την αντικειμενική κατάσταση του μισθωτού εργαζομένου, αλλά θα στηριζόταν αποκλειστικά σε τυπικούς λόγους, όπως είναι η σύναψη σύμβασης εργασίας, θα είχε ως αποτέλεσμα να επιτρέπεται στις επιχειρήσεις να αλλάζουν τον τόπο που πρέπει να θεωρηθεί κρίσιμος για τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας κοινωνικής ασφάλισης, χωρίς μια τέτοια αλλαγή να εντάσσεται, στην πραγματικότητα, στον σκοπό της διασφάλισης της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.
- 67 Επιπλέον, το να έχουν οι επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αλλάζουν τον τόπο που πρέπει να θεωρηθεί κρίσιμος για τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας κοινωνικής ασφάλισης κατά τον τρόπο που εκτέθηκε στην προηγούμενη σκέψη προσκρούει στη νομολογία η οποία υπομνήσθηκε στη σκέψη 54 της παρούσας απόφασης και σύμφωνα με την οποία οι κανόνες σύγκρουσης νόμων που προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 14, σημείο 2, του κανονισμού 1408/71 και στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 883/2004 δεν εξαρτώνται από την ελεύθερη επιλογή του μισθωτού εργαζομένου, των επιχειρήσεων ή των αρμόδιων εθνικών αρχών, αλλά από την αντικειμενική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο εργαζόμενος αυτός.
- 68 Βεβαίως, το σύστημα που καθιερώνει καθένας από τους κανονισμούς αυτούς αποτελεί απλώς σύστημα συντονισμού των νομοθεσιών των κρατών μελών στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης και όχι εναρμόνιση των εν λόγω νομοθεσιών. Είναι εγγενές στοιχείο του συστήματος αυτού το ότι εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά το επίπεδο των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που πρέπει να

καταβληθούν για την άσκηση συγκεκριμένης δραστηριότητας (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 1986, Pinna, 41/84, EU:C:1986:1, σκέψη 20, και της 9ης Μαρτίου 2006, Piatkowski, C-493/04, EU:C:2006:167, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 69 Ωστόσο, η επίτευξη του σκοπού των εν λόγω κανονισμών, όπως αυτός υπομνήσθηκε στη σκέψη 63 της παρούσας απόφασης, θα διακυβευόταν εάν η ερμηνεία των εννοιών που διαλαμβάνονται στη σκέψη 48 της απόφασης αυτής είχε ως αποτέλεσμα να διευκολύνεται η δυνατότητα των επιχειρήσεων να μετέρχονται αμιγώς τεχνητές μεθοδεύσεις προκειμένου να κάνουν χρήση της κανονιστικής ρύθμισης της Ένωσης με μοναδικό σκοπό να αντλήσουν όφελος από τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των εθνικών συστημάτων. Ειδικότερα, μια τέτοια χρήση της εν λόγω κανονιστικής ρύθμισης θα συμπίεζε τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών και ενδεχομένως, εν τέλει, το επίπεδο προστασίας που αυτά παρέχουν.
- 70 Τέλος, οι ανωτέρω εκτιμήσεις δεν μπορούν να ανατραπούν από το επιχείρημα ότι οι έννοιες αυτές πρέπει να στηρίζονται αποκλειστικά στο κριτήριο της ύπαρξης σύμβασης εργασίας, διότι το κριτήριο αυτό, το οποίο μπορεί εύκολα να ελεγχθεί, παρουσιάζει πλεονεκτήματα από άποψη ασφάλειας δικαίου, καθόσον καθιστά δυνατή τη βελτίωση της προβλεψιμότητας του εφαρμοστέου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.
- 71 Συγκεκριμένα, όπως ορθώς υποστήριξε η Ολλανδική Κυβέρνηση, η ερμηνεία των εν λόγω εννοιών βάσει κριτηρίων που αποσκοπούν στον προσδιορισμό της πραγματικής κατάστασης του οικείου εργαζομένου επιτρέπει ακριβώς να εξασφαλιστεί η τήρηση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.
- 72 Εξάλλου, τόσο οι κανονισμοί 1408/71 και 574/72 όσο και οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 προβλέπουν μηχανισμούς ενημέρωσης και συνεργασίας οι οποίοι αποσκοπούν στην εξασφάλιση της ορθής εφαρμογής των διατάξεων που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 48 της παρούσας απόφασης.
- 73 Ειδικότερα, αφενός, πέραν του γεγονότος ότι το άρθρο 84α του κανονισμού 1408/71 επιβάλλει στους φορείς και στα πρόσωπα που καλύπτονται από αυτόν υποχρέωση αμοιβαίας πληροφόρησης και συνεργασίας, το άρθρο 12α του κανονισμού 574/72 προβλέπει, μεταξύ άλλων, κανόνες σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών για την εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71.
- 74 Αφετέρου, οι δυνατότητες και οι υποχρεώσεις αμοιβαίας ενημέρωσης και συνεργασίας τις οποίες προβλέπει ο κανονισμός 883/2004 για τους φορείς και τα πρόσωπα που καλύπτονται από τον εν λόγω κανονισμό, όπως αυτές που περιλαμβάνονται στο άρθρο 76 του κανονισμού, και η διαδικασία για την εφαρμογή του άρθρου 13 του ίδιου αυτού κανονισμού, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 16 του κανονισμού 987/2009, αποσκοπούν στο να έχουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς και τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα στη διάθεσή τους τα αναγκαία στοιχεία προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή της έννοιας του «εργοδότη» στο πλαίσιο του προσδιορισμού της νομοθεσίας που εφαρμόζεται βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 883/2004.
- 75 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, για τους σκοπούς τόσο του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 όσο και του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 883/2004, ένας οδηγός φορτηγών διεθνών μεταφορών πρέπει να θεωρηθεί ότι απασχολείται όχι από την επιχείρηση με την οποία έχει τυπικώς συνάψει σύμβαση εργασίας, αλλά από την επιχείρηση μεταφορών η οποία ασκεί στην πράξη τη διευθυντική εξουσία επ' αυτού, η οποία βαρύνεται στην πράξη με το αντίστοιχο μισθολογικό κόστος και η οποία διαθέτει στην πράξη την εξουσία να τον απολύσει.
- 76 Εν προκειμένω, από τις πληροφορίες που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης περιόδων, οι ενδιαφερόμενοι οδηγοί φορτηγών συνδέονταν με την AFMB με συμβάσεις εργασίας στις οποίες η AFMB οριζόταν ως εργοδότης των εργαζομένων αυτών και κηρυσσόταν εφαρμοστέο το κυπριακό εργατικό δίκαιο.

- 77 Ωστόσο, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι οι ως άνω οδηγοί φορτηγών, οι οποίοι διατηρούσαν συνεχώς την κατοικία τους στις Κάτω Χώρες κατά τη διάρκεια των περιόδων αυτών, είχαν επιλεγεί, πριν από τη σύναψη των συμβάσεων εργασίας με την AFMB, από τις ίδιες τις επιχειρήσεις μεταφορών και ότι οι οδηγοί αυτοί, μετά τη σύναψη των εν λόγω συμβάσεων, ασκούσαν την επαγγελματική δραστηριότητά τους για λογαριασμό και με κίνδυνο των εν λόγω επιχειρήσεων μεταφορών. Επιπλέον, μολονότι οι συμφωνίες διαχείρισης στόλου που συνήφθησαν μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων μεταφορών και της AFMB ανέθεταν στην τελευταία τη διαχείριση των βαρέων φορτηγών οχημάτων και μολονότι η AFMB ήταν επιφορτισμένη με τη διαχείριση των μισθών, από τις πληροφορίες του αιτούντος δικαστηρίου συνάγεται ότι, στην πραγματικότητα, το εν τοις πράγμασι μισθολογικό κόστος έφεραν, μέσω της προμήθειας που κατέβαλλαν στην AFMB, οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης επιχειρήσεις μεταφορών. Εξάλλου, η απόφαση μιας επιχείρησης μεταφορών να μην κάνει πλέον χρήση των υπηρεσιών ενός οδηγού φορτηγών συνεπαγόταν, κατά κανόνα, την άμεση απόλυση του οδηγού αυτού από την AFMB, συνεπώς δε, υπό την επιφύλαξη της εξακρίβωσης από το αιτούν δικαστήριο, η επιχείρηση μεταφορών διέθετε στην πράξη την εξουσία απόλυσης.
- 78 Τέλος, πρέπει να προστεθεί ότι ορισμένοι από τους οδηγούς φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης ήταν ήδη, πριν από τη σύναψη των συμβάσεων εργασίας με την AFMB, μισθωτοί των επιχειρήσεων μεταφορών και ότι, σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του αιτούντος δικαστηρίου, «η καθημερινή πορεία των πραγμάτων δεν άλλαξε ή άλλαξε ελάχιστα μετά τη μεσολάβηση της AFMB στη σχέση μεταξύ των [οδηγών φορτηγών] και των [επιχειρήσεων αυτών]», δεδομένου ότι οι οδηγοί εξακολουθούσαν να βρίσκονται, στην πραγματικότητα, στην πλήρη διάθεση των εν λόγω επιχειρήσεων και να υπόκεινται στη διευθυντική εξουσία αυτών.
- 79 Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, ανεξαρτήτως του ποια είναι η κανονιστική ρύθμιση της Ένωσης στην οποία εμπίπτουν οι οδηγοί φορτηγών της υπόθεσης της κύριας δίκης, δηλαδή ο κανονισμός 1408/71 ή ο κανονισμός 883/2004, φαίνεται ότι, κατά τη διάρκεια των επίμαχων περιόδων, οι οδηγοί αυτοί ήταν μέλη του προσωπικού των επιχειρήσεων μεταφορών και ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις ήταν εργοδότες τους, κατά την έννοια, αντιστοίχως, του άρθρου 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 και του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 883/2004, οπότε η εφαρμοστέα επ' αυτών νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης φαίνεται να είναι η ολλανδική νομοθεσία, πράγμα το οποίο εναπόκειται ωστόσο στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.
- 80 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού 883/2004 έχουν την έννοια ότι εργοδότης ενός οδηγού φορτηγών διεθνών μεταφορών, κατά τις διατάξεις αυτές, είναι η επιχείρηση η οποία ασκεί στην πράξη τη διευθυντική εξουσία επί του εν λόγω οδηγού φορτηγών, βαρύνεται στην πράξη με το αντίστοιχο μισθολογικό κόστος και διαθέτει στην πράξη την εξουσία να τον απολύσει, και όχι η επιχείρηση με την οποία ο εν λόγω οδηγός φορτηγών συνήψε σύμβαση εργασίας και η οποία εμφανίζεται τυπικώς στη σύμβαση αυτή ως εργοδότης του οδηγού.

Επί του δεύτερου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 81 Δεδομένης της απάντησης που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 82 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτόντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 14, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, και όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 631/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, καθώς και το άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο i, του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, έχουν την έννοια ότι εργοδότης ενός οδηγού φορτηγών διεθνών μεταφορών, κατά τις διατάξεις αυτές, είναι η επιχείρηση η οποία ασκεί στην πράξη τη διευθυντική εξουσία επί του εν λόγω οδηγού φορτηγών, βαρύνεται στην πράξη με το αντίστοιχο μισθολογικό κόστος και διαθέτει στην πράξη την εξουσία να τον απολύσει, και όχι η επιχείρηση με την οποία ο εν λόγω οδηγός φορτηγών συνήψε σύμβαση εργασίας και η οποία εμφανίζεται τυπικώς στη σύμβαση αυτή ως εργοδότης του οδηγού.

(υπογραφές)